

CERGU FACT SHEET

The Swedish Presidency: Democratic Values and Rule of Law

The European Union is founded on certain values. One of those fundamental values is a commitment to the rule of law, which is a legal duty in all 27 member nations. The rule of law is a set of principles that guarantee institutions and governments use their authority and resources to benefit its citizens. To guarantee that standards are met, the rule of law necessitates independent and impartial institutions. When a state disregards the rule of law, it is open to misusing its authority and promoting the governing party's private interests at the cost of its citizens (Liberties, 2023). EU member states are generally believed to hold high standards in terms of the rule of law and democracy. However, over recent years rule of law has seen a backsliding in Europe. Poland and Hungary have been among the worst violators. In December 2017, the European Commission invoked Article 7 TEU for the first time, in a case brought against Poland. This was followed in September 2018, with the European Parliament voting to initiate procedures against Hungary (Hervey & Livingstone, 2016).

Article 7 TEU ensures all EU countries respect the EU's common values. It was intended to minimize and prevent member states from abandoning European principles and the rule of law (Directorate-General for Communication of the European Commission, n.d.). There are two different mechanisms in Article 7, one being preventive while the other is seen as punitive. They can only be triggered when there is a "clear risk" of an EU member state violating the EU's fundamental values. The punitive article 7.2 TEU is mostly seen as "the nuclear option" and is unlikely to be ever used. The consequences of suspending a country's voting rights are far-reaching, and political alliances are complex and nuanced (POLITICO, 2018). To understand more about how Article 7 works, please follow [this link](#) to an infographic.

??

What is Article 7?

Until now no decision under Article 7 TEU has been taken in either case for Hungary or Poland have remained the worst offenders in the EU. There is, however, light on the horizon. With the Swedish Presidency claiming "Democracy and Rule of Law" as one of their main priorities, we may see greater discussion in the Council on how the EU should strengthen the rule of law and democracy in the EU. It remains nonetheless to be seen whether this Presidency intends to act on its pledges (Liberties, 2023).

REFERENCES

- Civil Liberties Union for Europe (Liberties). (2023). *LIBERTIES RULE OF LAW REPORT 2023*. Civil Liberties Union for Europe.
- Directorate-General for Communication of the European Commission. (n.d.). *Rule of law*. Commission.europa.eu. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law_en
- Hervey, G., & Livingstone, E. (2016, January 13). *What is Article 7?* POLITICO. <https://www.politico.eu/article/hungary-eu-news-article-7-vote-poland-rule-of-law/>
- POLITICO. (2018, September 12). *What is Article 7, the EU's "nuclear option"?* POLITICO. <https://www.politico.eu/article/graphic-what-is-article-7-the-eus-nuclear-option/>

CERGU FACT SHEET

The Swedish Presidency: Democratic Values and Rule of Law

Den Europeiska unionen är grundad på ett antal fundamentala värderingar. Ett av dessa värden är åtagandet för rättsstatsprincipen, vilket är en rättslig skyldighet i alla 27 medlemsstater. Rättsstatsprincipen är en bestämmelse som garanterar att institutioner och regeringar använder sin auktoritet och sina resurser till förmån för sina medborgare. För att garantera att medlemsstaterna uppfyller dessa krav krävs oberoende och opartiska institutioner som kan agera om en medlem inte respekterar rättsstatsprincipen. Om en medlemsstat ignorerar rättsstatsprincipen innebär det att staten missbrukar sin auktoritet och främja det styrande partiets privata intressen på bekostnaden av sina medborgare. (Liberties, 2023). EU-länderna anses i allmänhet ha höga standarder när det gäller rättsstatsprincipen och demokrati. Men under de senaste åren har rättsstatsprincipen sett en tillbakagång i Europa. Bland andra har Polen och Ungern varit de medlemsländer som visat minst hänsyn till rättsstatsprincipen. I december 2017 åberopade EU-kommissionen artikel 7 för första gången i ett mål mot Polen. Detta följdes i september 2018, då Europaparlamentet röstade för att inleda förfaranden mot Ungern. (Hervey & Livingstone, 2016).

Enligt artikel 7 i Fördraget om Europeiska unionen ska alla EU-länder respektera EU:s gemensamma värderingar. Syftet med artikeln är att förhindra att medlemsstaterna överger europeiska värderingar och rättsstatsprincipen (Directorate-General for Communication of the European Commission, n.d.). I artikel 7 finns det två olika funktioner, den ena är förebyggande och den andra är bestraffande. Dessa funktioner kan enbart aktiveras om det finns en "tydlig risk" att ett medlemsland kommer bryta mot EU's grundläggande värderingar. Den bestraffande funktionen, artikel 7.2 i Fördraget om Europeiska unionen, beskrivs ibland som "Kärnvapensalternativet" och det är osannolikt att den funktionen någonsin kommer användas. Att upphäva ett lands rösträtt skulle innebära långtgående och svårlösta konsekvenser för unionen (POLITICO, 2018). För att lära dig mer om hur artikel 7 fungerar, följ [den här länken](#).

Vad är artikel 7?

Hittills har inget beslut fattats enligt artikel 7 vilket har inneburit att Ungern eller Polen har fortsatt bryta mot rättsstatsprincipen. Men i samband med det svenska ordförandeskapet kan förutsättningarna komma att förändras. Det svenska ordförandeskapet har nämligen listat "Demokratiska värden och rättsstatsprincipen" som en av deras huvudprioriteringar. Därför kan det Europeiska rådet komma att se mer diskussioner om hur EU bör stärka rättsstaten och demokratin i EU. Dock återstår det att se om det svenska ordförandeskapet har för avsikt att agera på sina löften och prioriteringsområden. (Liberties, 2023).

REFERENCES

- Civil Liberties Union for Europe (Liberties). (2023). *LIBERTIES RULE OF LAW REPORT 2023*. Civil Liberties Union for Europe.
- Directorate-General for Communication of the European Commission. (n.d.). *Rule of law*. Commission.europa.eu. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law_en
- Hervey, G., & Livingstone, E. (2016, January 13). *What is Article 7?* POLITICO. <https://www.politico.eu/article/hungary-eu-news-article-7-vote-poland-rule-of-law/>
- POLITICO. (2018, September 12). *What is Article 7, the EU's "nuclear option"?* POLITICO. <https://www.politico.eu/article/graphic-what-is-article-7-the-eus-nuclear-option/>